

ZAKRES I CZĘSTOTLIWOŚĆ BADAŃ PROFILAKTYCZNYCH DO CELÓW KODEKSU PRACY – MATERIAŁY DLA SŁUŻBY MEDYCYNY PRACY

PRACA Z OBSŁUGĄ NARZĘDZI, MASZYN, URZĄDZEŃ I PORUSZAJĄCYCH SIĘ POZA DROGAMI PUBLICZNYMI POJAZDÓW MECHANICZNYCH (TAKICH JAK WÓZKI WIDŁOWE, KOPARKOŁADOWARKI ITP.)

Przy orzekaniu o braku lub istnieniu przeciwwskazań zdrowotnych do pracy w przypadku niektórych prac, których wykonywanie wymaga dodatkowych uprawnień, należy często korzystać z kilku przepisów prawa, w których zostały ustanowione minimalne normy predyspozycji fizycznych i psychicznych oraz standardy dotyczące sposobu oceny niektórych układów/narządów.

W trakcie badania lekarskiego należy zwrócić szczególną uwagę na:

- choroby układu krążenia;
- zaburzenia i odchylenia w układzie nerwowym i stanie psychicznym;
- choroby i zaburzenia narządu wzroku;
- zaburzenia równowagi i słuchu;
- zaburzenia oddychania podczas snu.

W przypadku pojawienia się wątpliwości w ocenie stanu zdrowia pracownika, należy wykonać wszelkie inne niezbędne konsultacje specjalistyczne czy badania dodatkowe.

Badanie okulistyczne i laryngologiczne powinno mieć na celu ocenę następujących parametrów:

- ostrości wzroku do bliży (bez korekcji i z korekcją);
- ostrości wzroku do dali (bez korekcji i z korekcją);
- obuocznej ostrości wzroku po korekcji;
- widzenia przestrzennego (test polaryzacyjny, test TNO, test Muchy, stereoskop, synoptofor);
- zdolności rozpoznawania barw (tablice Ishihary, lampa Wilczka);
- pola widzenia (orientacyjne lub perymetr);
- ocenę układu równowagi (kliniczne próby statyczno-dynamiczne, tj. próba Romberga, uczulona Romberga i Unterbergera; w przypadku wątpliwości rozszerzone badania laboratoryjne, tj. nystagmografia lub posturografia);
- ocenę słuchu (badanie szeptem).

W zależności od wykonywanej pracy, w każdym przypadku konieczna jest ocena funkcji organizmu niezbędnych do bezpiecznego obsługiwanie, narzędzia, maszyny, urządzenia lub pojazdu mechanicznego.

Ponadto w zależności od wskazań lub oceny zagrożeń zakres badania można poszerzyć o: EKG, oznaczenie poziomu glukozy, kreatyniny we krwi, gamma-glutamylotranspeptydazy (GGTP), konsultację neurologiczną, otolaryngologiczną, okulistyczną, psychologiczną, badanie EKG metodą Holtera.

Badania profilaktyczne tej grupy osób należy przeprowadzać co 24-36 miesięcy.

Należy pamiętać, że dla opisywanych czynników narażenia nie określono zakresu i częstotliwości badań profilaktycznych w obowiązujących przepisach prawa, a prezentowane wytyczne zostały opracowane przez Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi.

Minimalne kryteria dla narządu wzroku i słuchu w zależności od wykonywanej pracy

Ostrość wzroku do dali (z korekcją lub bez)*	Ostrość wzroku do bliży	Widzenie przestrzenne	Rozpoznawanie barw	Pole widzenia	Ostrość słuchu przy badaniu obuusznym
praca na stanowisku operatora wózków jezdniowych z napędem silnikowym, urządzeń podnośnikowych, ramp hydraulicznych, z mechanizmem podnoszącym towary na wysokość powyżej 1,6 metra, (np. wózków widłowych, układnic magazynowych wysokiego składowania); praca na stanowisku operatora żurawi, dźwigów, suwnic					
V = 0,8/0,5 obuocznie 0,8	Sn ou = 1,0/30 cm (wymagane gdy jest to niezbędne do bezpiecznej obsługi sprzętu lub zapewnienia bezpieczeńst wa innych osób)	wymagane	wymagane gdy jest to niezbędne do bezpiecznej obsługi sprzętu lub zapewnienia bezpieczeństwa innych osób	poziome pole widzenia: co najmniej 160°; jego zakres powinien wynosić co najmniej 70° na lewo i na prawo oraz 30° w górze i w dół; w obrębie kąta 30° od punktu fiksacji nie powinny występować żadne ubytki pola widzenia	szept - min. 1 m.****
obsługa wózków jezdniowych z napędem silnikowym, urządzeń podnośnikowych, z mechanizmem podnoszącym towary na wysokość do 1,6 m (niskiego składowania, wózków paletowych)					
obuocznie V = 0,5****	-	-	-	poziome pole widzenia: co najmniej 120°; jego zakres powinien wynosić co najmniej 50° na lewo i na prawo oraz 20° w górze i w dół; w obrębie kąta 20° od punktu fiksacji nie powinny występować żadne ubytki pola widzenia	-
praca na stanowisku operatora ciężkiego sprzętu drogowego, budowlanego, robót ziemnych (np. operatorzy koparek, sypcharek, walców drogowych)					
V = 0,8/0,1** obuocznie 0,8	Sn ou = 1,0/30 cm (wymagane gdy jest to niezbędne do bezpiecznej obsługi sprzętu lub	-	wymagane gdy jest to niezbędne do bezpiecznej obsługi sprzętu lub zapewnienia bezpieczeństwa innych osób	poziome pole widzenia: co najmniej 160°; jego zakres powinien wynosić co najmniej 70° na lewo i na prawo oraz 30° w górze i w dół; w obrębie kąta 30° od punktu fiksacji nie powinny występować	szept - min. 1 m.****

zapewnienia bezpieczeństwa (w innych osobach)		żadne ubytki pola widzenia			
praca przy obsłudze maszyn w ruchu, narzędzi, aparatów, wymagająca szczególnej precyzji związanej z bezpieczeństwem realizowanej pracy					
V = 0,5/0,5 obuocznie 0,5	Sn ou = 0,5/30 cm	wymagane	wymagane gdy jest to niezbędne do bezpiecznej obsługi sprzętu lub zapewnienia bezpieczeństwa innych osób	poziome pole widzenia: co najmniej 120°; jego zakres powinien wynosić co najmniej 50° na lewo i na prawo oraz 20° w górę i w dół; w obrębie kąta 20° od punktu fiksacji nie powinny występować żadne ubytki pola widzenia	szept - min. 1 m.**** gdy jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa pracownika lub innych osób
praca przy obsłudze maszyn w ruchu, niestwarzająca istotnego ryzyka urazu (np. obsługa maszyn z osłonami, zautomatyzowanych)					
obuocznie V = 0,5	Sn ou = 1,0/30 cm (jeśli jest to niezbędne do bezpiecznego wykonywania pracy)	-	-	poziome pole widzenia: co najmniej 120°; jego zakres powinien wynosić co najmniej 50° na lewo i na prawo oraz 20° w górę i w dół; w obrębie kąta 20° od punktu fiksacji nie powinny występować żadne ubytki pola widzenia	-

* Jeśli powyższe wartości osiągane są po zastosowaniu korekcji - pracownik powinien być o tym poinformowany bądź taka informacja powinna znaleźć się w orzeczeniu lekarskim (zależnie od uzgodnionej z pracodawcą formą współpracy).

** W przypadku stwierdzenia znacznej i naglej utraty możliwości widzenia na jedno oko można orzec brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy pod następującymi warunkami:

- 1) od powstania znacznej utraty możliwości widzenia na jedno oko upłynęło 6 miesięcy;
- 2) przedstawienia opinii lekarza okulisty potwierdzającej adaptację.

W przypadku stwierdzenia diplopii orzeka się istnienie przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami / pracy.

***W przypadku stwierdzenia jednooczności można orzec brak przeciwwskazań do pracy pod następującymi warunkami:

- 1) ostrość wzroku oka widzącego wynosi nie mniej niż 0,5 z korekcją;
- 2) poziome pole widzenia oka widzącego powinno wynosić co najmniej 120°; jego zakres powinien wynosić co najmniej 50° na lewo i na prawo oraz 20° w górę i w dół; w obrębie kąta 20° od punktu fiksacji nie powinny występować żadne ubytki pola widzenia;
- 3) od powstania jednooczności lub diplopii upłynęło co najmniej 6 miesięcy.

**** Ocena możliwa z zastosowaniem aparatów słuchowych.

Uwagi dodatkowe

Potencjalne przeciwwskazania do pracy – oprócz konieczności spełnienia kryteriów zdrowotnych, w szczególności dla prac na stanowisku operatora wózków jezdniowych z napędem silnikowym, urządzeń podnośnikowych, ramp hydraulicznych, z mechanizmem podnoszącym towary na wysokość powyżej 1,6 metra, (np. wózków widłowych, układnic magazynowych wysokiego składowania), operatora żurawi, dźwigów, suwnic, operatora

ciężkiego sprzętu drogowego, budowlanego, robót ziemnych (np. operatorzy koparek, spycharek, walców drogowych), prac przy obsłudze maszyn w ruchu, narzędzi, aparatów, wymagających szczególnej precyzji związanej z bezpieczeństwem realizowanej pracy:

- zaburzenia świadomości, równowagi czy choroby przebiegające z drgawkami, w zależności od przebiegu, czasu trwania, częstości występowania, rokowania i odpowiedzi na leczenie;
- nieleczone zaburzenia oddychania podczas snu (sleep-apnoea) z objawami upośledzenia czuwania;
- cukrzyca z dużymi wahaniami poziomu cukru, szczególnie z występującą tendencją do hipoglikemii;
- uzależnienie od alkoholu, narkotyków czy innych środków wpływających na obniżenie sprawności psychoruchowej;
- długotrwałe używanie leków upośledzających sprawność psychoruchową;
- zaburzenia w układzie krążenia ze znaczną niewydolnością układu sercowo-naczyniowego, niewyrównane nadciśnienie tętnicze (ciśnienie skurczowe w spoczynku stale przekraczające 180 mmHg, a rozkurczowe 100 mmHg);
- istotne ograniczenie ruchomości czy siły mięśniowej kończyny bądź jej brak, której prawidłowe funkcjonowanie jest niezbędne do bezpiecznego wykonywania pracy;
- choroby ośrodkowego czy obwodowego układu nerwowego przebiegające z upośledzeniem istotnych funkcji, w szczególności organiczne choroby mózgu i rdzenia kręgowego, upośledzenia funkcji powstałe na skutek urazów mózgowo-czaszkowych, zaburzenia krążenia mózgowego;
- znaczne zaburzenia emocjonalne, zaburzenia i choroby psychiczne, również te, które występowały w przeszłości, jeżeli nie można z całą pewnością wykluczyć nawrotu choroby.